

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรดิตถ์

สังคมสูงวัยกับความก้าวไกลของ I.T.

ชื่อผู้สรุป : ว่าที่ร้อยตรียุทธการ ประพากรณ์

เรื่อง : สังคมสูงวัยกับความก้าวไกลของ I.T.

ที่มาของข้อมูลหรือแหล่งความรู้ : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสาร และ สสส

วันที่ : 3 กุมภาพันธ์ 2563

ปัจจุบันประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มประชากรผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2560 มีผู้สูงอายุประมาณ 11.3 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.7 ของประชากรไทย ซึ่งคาดว่าไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี 2564 หรือในอีก 3 ปีข้างหน้า และในปี 2562 และเป็นครั้งแรกที่ประชากรผู้สูงอายุจะมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยเด็ก สังคมไทยเป็นสังคมดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่เสนอให้ทุกภาคส่วนร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จากข้อมูลการสำรวจโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2560 พบว่า มีผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 4.2 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต หรือโซเชียลมีเดีย สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ETDA เผยข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ประจำปี 2016 โดยเก็บข้อมูลจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคนไทย 16,661 คนทั่วประเทศ พบว่า คนในกรุงเทพฯ มีจำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตสูงกว่าคนในต่างจังหวัด คนกรุงเทพฯ ใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 48.1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ส่วนคนต่างจังหวัด 44.6 ชั่วโมง/สัปดาห์ ผู้ชายเฉลี่ย 45.3 ชั่วโมง/สัปดาห์, ผู้หญิง 44.7 ชั่วโมง/สัปดาห์ และเพศที่สาม 48.9 ชั่วโมง/สัปดาห์ และเมื่อแบ่งเป็น Gen ต่างๆ จะพบว่า Gen Y คือกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด เฉลี่ย 53.2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตามมาด้วย Gen X 44.3 ชั่วโมง/สัปดาห์, Gen Z 40.2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และ Baby Boomer 31.8 ชั่วโมง/สัปดาห์ ทั้งนี้ เมื่อเฉลี่ยจากคนทั้งประเทศ คนไทยส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ต 45 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือ 6.4 ชั่วโมง/วัน จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าอัตราการเข้าใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุนั้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงน่าคิดใหม่ได้เลยสำหรับคนที่มองว่าการใช้อินเทอร์เน็ตตกจึกักต้อยแคในกลุ่มของเด็ก วัยรุ่นหรือผู้ใหญ่เท่านั้น เพราะในความจริงแล้ว กลุ่มผู้สูงอายุหรือคุณปู่คุณย่าเป็นกลุ่มที่มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตไม่แพ้กับวัยอื่นเลย

จากการสำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตในกลุ่มผู้สูงอายุชาวอเมริกันที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปจนถึง 100 ปีโดยเอเจนซี Fathom ในสหรัฐอเมริกาได้นำเสนอข้อมูลผ่าน Infographic มาวิเคราะห์ พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 55-65 ปี ซึ่งเป็นการใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์สมาร์ทโฟนเป็นหลัก โดยการใช้งานผ่านคอมพิวเตอร์มีจำนวนอยู่ที่ 90% และการใช้งานผ่านสมาร์ทโฟนมีจำนวน 34% Fathom นำข้อมูลการสำรวจนี้มาให้ช่วงปี 2004-2009 เป็นช่วงที่อินเทอร์เน็ตได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มผู้สูงอายุอเมริกัน จนทำให้มียอดผู้ใช้เพิ่มสูงถึง 55% และในระหว่างปี 2009-2011 ที่เริ่มมีการใช้งาน Social Media ก็ส่งผลทำให้ยอดการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ในกลุ่มผู้สูงอายุโดยเฉพาะอายุ 65 ปีขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากเดิม 13% เป็น 26% ซึ่งคิดเป็นอัตราเติบโต 100% เลยทีเดียว ระยะเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุชาวอเมริกันส่วนใหญ่เฉลี่ยอยู่ที่ 2 ชั่วโมงต่อวันหรือราว 58 ชั่วโมงต่อ 1 เดือน และยังมีผู้สูงอายุอีกกว่า 70% ที่ออนไลน์เป็นประจำทุกวันอีกด้วย โดยกิจกรรมในกลุ่มผู้สูงอายุที่รักการออนไลน์นิยมทำกันมากที่สุดก็คือ การรับส่ง E-mail (55%) รองลงมาเป็นการติดตามข่าวสาร (34%) การทำธุรกรรมทางการเงิน (19%) การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (13%) ดูประกาศซื้อขายสินค้าออนไลน์ (5%) และการใช้งาน Twitter (3%) หากพิจารณาเฉพาะการใช้งาน E-mail ที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 1 จะพบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ (89%) มีอายุ 65 ปีขึ้นไปและมากกว่าครึ่ง (55%) ยังมีการใช้งานรับส่ง E-mail เป็นประจำทุกวัน ส่วนในกลุ่มผู้สูงวัยหัวใจออนไลน์ในสหรัฐที่นิยมการใช้งาน Social Media อย่าง Facebook ก็พบว่ามีความมากถึง 16 ล้านคน โดยส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป และเมื่อปี 2012 ผ่านมาก็พบว่าผู้สูงอายุที่ใช้ Social Media เพิ่มขึ้นเป็น 34% มากกว่าเดิมในปี 2010 ราว 8%

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ ๘ อุตรดิตถ์

ชื่อผู้สรุป : ว่าที่ร้อยตรียุทธการ ประพากรณ์

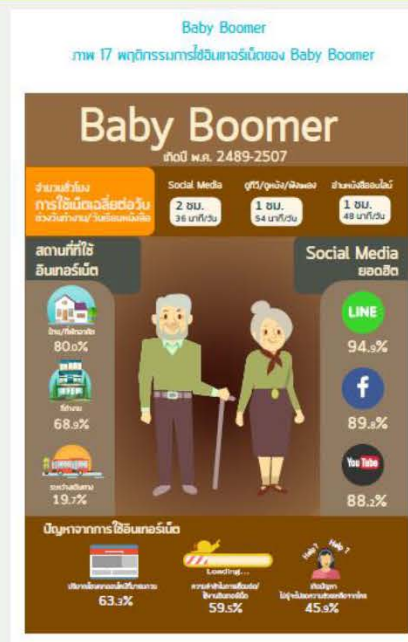
เรื่อง : สังคมสูงวัยกับความก้าวไกลของ I.T.

ที่มาของข้อมูลหรือแหล่งความรู้ : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ สสส

วันที่ : 3 กุมภาพันธ์ 2563

ซึ่งจากสถิติยังพบว่ามีผู้สูงอายุอีก 18% ที่ล็อกอินเข้าใช้งานเป็นประจำทุกวัน ถึงแม้ว่าการใช้งานอินเทอร์เน็ตในกลุ่มผู้สูงอายุที่มองอย่างผิวเผินเหมือนจะไม่มียอะไรแตกต่างไปจากผู้ใช้งานในวัยอื่นๆ แต่หนึ่งในจุดต่างสำคัญคือระยะเวลาในการใช้งานหรือเปิดอ่าน เพราะในความเป็นจริงแล้วการใช้งานอินเทอร์เน็ตแต่ละครั้งในกลุ่มผู้สูงอายุจะใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานและช้ามากกว่าผู้ใช้งานในวัยอื่น (25-60ปี) ถึง 74% ทั้งนี้เป็นผลมาจากประสิทธิภาพการทำงานของร่างกายทั้งในเรื่องการมองเห็นที่ลดลง รวมไปถึงความคล่องแคล่วและประสาทการรับรู้ที่เริ่มช้าลงด้วยเช่นกันทั้งหมดนี้แสดงว่า กลุ่มผู้สูงอายุควรจะมีเว็บไซต์ซึ่งถูกออกแบบมาให้เหมาะสมกับการใช้งานเพิ่มขึ้น (Senior Friendly Design) เช่น การใช้ตัวหนังสือให้มีขนาดใหญ่กว่าปกติซึ่งช่วยเห็นได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการใช้สีมาตรฐาน เช่น สีน้ำเงินและสีม่วง เพื่อแยกความแตกต่างระหว่างลิงค์ที่เข้าชมแล้วกับลิงค์ยังไม่ได้เข้าชม และหลีกเลี่ยงการใช้งาน Moving Interface ซึ่งข้อมูลทั้งหมดนั้นนอกจากจะช่วยทำให้เข้าใจพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตในกลุ่มผู้สูงอายุแล้ว ยังช่วยปรับทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุด้านการใช้เทคโนโลยีอีกด้วย รวมไปถึงทำให้เห็นความสำคัญของกลุ่มผู้สูงอายุในแวดวงธุรกิจออนไลน์ ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มที่น่าจับตามองและไม่ควรมองข้ามเลยทีเดียว ซึ่ง สสส. เปิดเผยว่าจากการสำรวจของมูลนิธิการวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย พบว่าในปี 2560 มีผู้สูงอายุกว่า 700 คน ถูกหลอกจากสื่อดิจิทัล

ฉะนั้นผู้สูงอายุในอนาคตจึงต้องรู้เท่าทันและสามารถใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ต โซเชียลมีเดีย และสมาร์ทโฟน ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โปรแกรมการดูแลสุขภาพต่างๆ ตลอดจนการทำธุรกรรมทางการเงิน ไม่ตกเป็นผู้เสียหาย

การนำสิ่งที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในองค์กร

ทำให้เราสามารถเข้าถึง และเข้าใจการเข้าถึงสื่อของผู้สูงอายุในปัจจุบันได้มากขึ้น ทำให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการที่จะนำสื่อความรอบรู้ด้านสุขภาพต่างๆ สื่อสารไปยังผู้สูงอายุหรือกลุ่มวัยอื่น ทำให้สามารถสื่อสารความรู้ด้านสุขภาพได้รวดเร็วและถูกต้องกับช่องทาง สร้างการรับรู้ของทุกกลุ่มวัยได้อย่างชัดเจนและแม่นยำ

